

Acta sanctorum

quotquot toto orbe coluntur, vel a catholicis scriptoribus celebrantur, quae
ex Latinis et Græcis, aliarumque gentium antiquis monumentis

Quo dies primus et secundus continentur

Bolland, Johannes

Parisiis et Romae, 1866

§. VII. Earundem reliquiarum in templum novum translationi separant
monachi S. Justinæ.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73889](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73889)

A serat, anno 1233 extincti Vitam, a monacho Paduano, ejus discipulo exaratum, dedimus die 10 Februarii pag. 499; quem locum consulat, qui plura de illo discere voluerit. Paulo plura de S. Urio dicenda, qui corpora SS. Mathiæ et Lucæ Constantinopoli Patavium detulisse fertur. Egit de eo Papebrochius noster tom. II Martii pag. 610 et seq., consuleratque dumtaxat Cavacium apud Ughellum SS. Maximi, Juliani et Felicitatis inventionem anni 1048 describentem, Scardeonium, Wionem et codicem Ms. e bibliotheca Ambrosiana. Cumque nihil certi de horum Sanctorum ætate statuere valuisset, et ex Wione eodem die, seu 17 Martii, S. Juliano sacro, signari in antiquo S. Justinæ monachorum Calendario S. Urium didicisset, unum eundemque sub duplici nomine, aut uno, sed corrupto, intelligendum existimabat: huc accedebat, Wionis de delatis ad S. Justinæ templum Innocentium Puerorum ab Herode occisorum reliquiis opinio, quæ Juliano æque atque Urio congruebat. Denique parum verosimile Papebrochio visum, ut tam solemniter declaratus Sanctus (nimirum Urius, ut Wion, licet falso, ad diem 17 Martii ait, nisi idem esset, qui S. Julianus) præteritus fuerit in Calendario; alius autem in id relatus (Urius a Juliano diversus) omnino ignoretur, qui quis qualisve fuerit. His, inquam, de causis Papebrochius, qui Savioli Opus, nondum, cum ista scribebat, in lucem emissum, videre non potuit, SS. Julianum Uriumque confudit.

nonnulla hic obiter

97 Verum si hæc monumenta, serius, quam Papebrochius ista scripsit, accepta, eidem videre licuisset, aliter, ut vix dubito, locutus fuisset, quod jam pridem ante me Petrus Boschius indicavit tom. I Augusti de S. Maximo, episcopo et confessore Patavii, num. 12 pag. 111: etenim non modo ex documento jam allato, quo alia in arca corpora S. Juliani et trium Innocentium, ab ipso, ut aiunt, Patavium delata, in alia vero corpora S. Urii et unius ex trium Innocentium numero (in altera arca lapidea S. Urii ossa, in altera vero, item lapidea, ossa unius ex Innocentium numero inventa fuisse, scribit Cavacius pag. 239) inventa dicuntur, liquet Patavinos alium credidisse S. Julianum et alium S. Urium; sed etiam ex inscriptionibus, quæ una cum SS. Juliani et Urii corporibus fuerunt inventæ. S. Juliano hæc erat inscriptio: S. Julianus fuit Christianissimus, qui, cum multis vicibus limina sepulchri Domini nostri visitasset, tandem tres Innocentes secum deferens in æde S. Justinæ collocavit, ubi et corpus ejus requiescit in Domino: hæc vero de S. Urio reperta sunt: Horum (SS. Mathiæ et Lucæ) in Apostolorum ecclesia in Constantinopoli urbe devote custodita D. Urius ecclesiæ custos, videns sevitatem Juliani apostatæ, Constantini * successoris, contra fideles; impius enim imperator non solum in vivos Christi servos seviebat, sed mortuos etiam, cruce, et alias imagines, ne quid eorum memoriam posteris relinqueretur, concremare procurabat, divino allatu, capite S. Mathiæ Grusillo ejus socio relicto, in navi Italiam petens imposita Venetias primum, deinde Patavium detulit, et in æde S. Justinæ devote collocavit, ubi et ipse Deo serviens voluit sepeliri.

* I. Constantii

annotantur.

98 Haud equidem vera esse omnia, quæ mox de S. Juliano et Urio sunt recitata, vadem me præbeo; quod ignotæ mihi ætatis sint producta jam statim horum Sanctorum elogio. Scardeonius quidem jam inde ab Attilæ tempore, cum illius

metu sub annum 432 absconsa fuere a Patavinis Sanctorum corpora, confecta autumnat; sed cum non ab Attilæ solum, ut supra vidimus, sed etiam ab Agilolpho, Longobardorum rege, anno 601 secundum Ursatum, et post ab Hungaris diris claudibus affecti fuerint Patavini, dubium omnino manet, ut recte Papebrochius supra laudatus monet, quo id tempore reipsa contigerit: Cavacius rem refert ad Rosii, Patavini episcopi, tempora, qui sub annum 871 e vivis excessit. Satis tamen inde apparet, jam tum, quando ista elogio primum confecta fuerunt, eam Patavinorum animis insedisse opinionem, alium fuisse S. Julianum, alium S. Urium. Interim vero et illud apparet, quam levi de causa Wion S. Urium Benedictinis adscripsit. Quod ad reliquias SS. Mathiæ et Lucæ a S. Urio Patavium, ut aiunt, Constantinopoli translatas attinet, id ad diem 18 Octobris discutiendum relinquo. S. Felicitas in Actis nostris locum habet tom. III Martii pag. 682; S. vero Maximus tom. I Augusti a pag. 109, ubi, cum num. 15 fidem suam Majores nostri obligarint fore, ut hoc die binas Sanctorum aliquot, e quorum numero S. Justinæ est, in S. Justinæ templo corpore quiescentium, translationes annorum 1502 et 1562 darentur, posteriorem e Saviolo, ut fidem datam porro liberem, jam proponam binis §§ sequentibus.

AUCTORE J. B.

§ VII. Earumdem reliquiarum in templum novum translationi separant monachi S. Justinæ.

Anno Domini 1362 jam eo processerat templi novi fabrica, ut supradictis Sanctis exstructæ essent aræ, paratæque vario e marmore, quæ in illis reconderentur, aræ: itaque D. Peregrinus Mutinensis, S. Justinæ abbas, ad transferendas ritu solemnem e veteri, in quo ea de causa ab anno 1502 fuerant depositæ in templum novum S. Justinæ aliorumque Sanctorum reliquias animum appulit, idque reipsa præstitit eodem anno, die 15 Martii, Dominica Passionis, quæ dies, inquit Cavacius lib. vi pag. 281 apud Casinenses Patres perpetuo celebris remansit: nos autem Dominicam Quadragesimæ, Salvatoris Passioni dicatam, qua Sanctorum translatio contigit, celebriorem habemus, et post vespertinam sinaxim cum Sanctorum reliquiis quotannis templum circumimus. Rerum gestarum seriem, tunc descriptam et legitimis testimoniis firmatam, typis edidit Petrus Saviolus in Thesaurio Paduano a pag. 120, e quo illam hic recudemus. Eandem quoque habemus in Mss., sed brevius; et a Savioliana relatione subinde discrepantem, sed in minoris momenti rebus. Quædam etiam Ms. relatio habet, quæ in illa non reperiuntur; ut ea, quæ de ornamentorum præparatione narrat, quæ tanti momenti non esse putavi, ut huc transcribenda necessario essent; ut indulgentias plenarias a Pio V eo die fuisse S. Justinæ ecclesiam visitantibus concessas; denique ad solemnitatem convenisse quadraginta hominum millia; et si quæ hujusmodi alia.

Sanctorum corpora e veteri

F

100 Sic igitur legitur apud Saviolum mox laudatum: In Dei omnipotentis nomine. Satis constat, divum Prosdocium, nativitatibus sua anno

S. Justinæ

anno

AUCTORE
J. B.

* decimo
septimo

* I. Maximia-
nus

vigesimo, a beato Petro Apostolo ad episcopale munus promotum, Patavium, urbem nobilissimam, destinatum, anno post Christum circiter decimum septimum * pervenisse, Vitalianumque regem, Præpedignam, ejus uxorem, et urbis populum, ad Christi fidem conversos baptizasse: multos diversis languoribus oppressos sanando, aliaque miracula in Jesu Christi nomine faciendo: qui filiam ex rege reginaque, post baptismum conceptam, Justinæ nomine ei imposito, baptizavit, sanctarumque litterarum imbuendo disciplina, quæ inter generosas mulieres præclaræ indolis fama decorata, toto vitæ suæ tempore, spreto mundanis deliciis, mente et corde Deo omnipotenti inserviens virgo pro Christo martyrium subiit: nam Maximilianus * subcasareus imperator impiissimus, audita morte Vitaliani regis, concito cursu Patavium ingressus, ardens in concupiscentiam Virginis, missis militibus, Justinam ad se adduci fecit, ut, relicto Christiani nominis cultu, idolis compelleret immolare, sperans hoc modo ejus thalamo frui: quæ, cum æterni Sponsi delicias adamaret, cuncta, quæ pro terreno sponso sibi promittebantur, aurum, argentum, servos et ancillas parvifaciens, pœnis diversis cruciata, Martem adorare nolens, jussu crudelissimi imperatoris, gladio lateri ejus infixio, moriens Christo spiritum commendavit; cujus corpus accipiens divus Prodocimus in condigno collocavit loco. *Nonnulla in hac S. Justinæ historiam observanda essent; sed, cum de iis sermo fuerit in superioribus, iis repetendis, quæ jam dicta sunt, supersedeo. Sic itaque tabulæ Patavinæ apud Sarcophagum prosequuntur.*

templo

101 Mortuo autem Maximiano, Opilius patricius, vir Christianissimus, ædem, quæ erat Concordialis, multis opibus donatam, in honorem S. Justinæ construi procuravit, prope eam faciens oratorium, S. Mariæ dicatum, utroque, ecclesia et oratorio, per D. Prodocimum consecrato, qui, cum in episcopatu annis nonaginta tribus, mense uno, diebusque quindecim vixisset, voluit ibi sepeliri: hæc partim vidisse, partim intellexisse a D. Prodocimo testatur Maximus, in episcopatu successor. *De Opilione ac condito ab illo templo S. Justinæ consule §§ 5 et 4. De Actis S. Prodocimi, S. Maximo affectis, actum est § 1, ut nec hic longiorem moram trahere sit necesse.* Quæ divino afflatu facta, credendum est: nam divina Majestas in æde ipsa corpora Lucæ Evangelistæ, Mathiæ Apostoli, Maximi episcopi, Juliani martyris (*qui tamen infra num. 105 confessor appellatur*) Arnaldi abbatis, Felicitatis et Urii, amicorum suorum reponi, diligenterque et sancte custodiri voluit: trium item Innocentium corpora huc deferri ordinavit; quæ diu tum temporis vetustate, tum barbarorum rabie, novissimeque anno a Christi Natalibus septuagesimo quarto supra millesimum centesimum (ut documenta in archivio cœnobii S. Justinæ existentia, ut refertur, attestantur) incendio desolata (*vide num. 86*) Spiritu sancto cooperante, incognita in lucem venerunt, ut Patavium urbs eorum meritis læta conservaretur, in quibus omnipotens Deus mirabilia fecit, et hoc potissimum tempore, prout paulo post ad comprimendum incredulorum duritiem, vel potius insaniam, comprobatur. Horum devotionem monachi Ordinis sancti Benedicti in cœnobio dicti loci religiose viventes conservarunt, diligentesque, æde vetustate labente, cor-

pore S. Justinæ et aliorum, quorum mentio paulo post fieri convenit, in altari majore custodiri jusserunt, in novum templum, quod facere constituerant civitatis monitu et exhortationibus, prout cavetur ex tabulis consilii sub anno MDCXIV transferenda.

102 Unde memores, illud jam multos annos fundatum, tandem studio et diligentia Rev. D. Peregrini Mutinensis, Congregationis Cassinensis Ordinis præmemorati præsentis, ac ejusdem cœnobii abbatis, urbis Patavii dictique loci amantissimi, ea arte, eoque ordine singulis bene dispositis, monachi ita construi procurarunt, ut, parte jam magnifice fabricata, quod superest, indies auctum, clarissimum fore, facile ostendatur; quo fit, ut, quemadmodum urbs Patavium locorum amœnitate, ædibus magnifice fabricatis, viris virtute et prudentia præditis, et gymnasio, in quavis litterarum scientia florente, decorata, merito inter primas totius orbis terrarum urbes connumeratur; ita templum, D. Justinæ dicatum in hac eadem urbe, tum dictorum Sanctorum devotione, tum amplitudine sua, mirabilique artificio erectum; inter clarissima in quavis urbe fabricata posterius haberi non possit. Proinde Opilio fundatori, patri patriæ, et Vitaliano Præpedignæque, ejus uxori, triginta diebus post eum defunctæ, D. Justinæ parentibus, huic in dextero, illis in sinistro capellæ Majoris templi novi elogium marmore inscriptum monachi pietissimi posuerunt.

*in novum
translatum
monachi*

103 Quamobrem anno a Christi Jesu Natalibus sexagesimo secundo supra millesimum quingentesimum Ind. v, sub S. D. N. Pio quarto, Pontifice maximo, et exc. D. Hieronymo Priolo, inclyto Venet. duce, Rev. Jo. Busdrago Lucense, Argolicense episcopo, pro illustrissimo Cardinale Pisano, in episcopatu suffraganeo locumque tenente: præmemorato presidente abbate, sub se Don Celso Veronensi ac monachis circiter octuaginta, religiose in cœnobio ipso degentibus, clarissimo D. Aloysio Mocenico, equite prætore, et Hieronymo Ciconæ præfecto, pro illustrissimo Duc. Dom. Venetiarum urbem regentibus; mag. Bonifacio Papafava, et Francisco Capite Vaccæ ex ordine equestri, Antonio Vicoagere, Trapolino de Rustica, et Hieronymo Polcastro Sapient. ad utilia Reip. deputatis; Francisco Capitelistæ ex eodem equestri ordine, Petro Bagarotto, Baptista de Doctoribus, et Antonio Borromeo, ecclesiarum provisoribus Paduæ existentibus cum abbas, monaci, sapientes, provisors, cæterique patres corpora Sanctorum ex æde veteri (ibi enim corpora ipsa existere, publica documenta tam in canc. urbis archivio, quam in dicto cœnobio extensa verissima * reddebant testimonium) in partem novi templi, ad honorem Dei sub ejusdem D. Justinæ titulo fundati, magnifice fabricatam in arcis, marmore lecto singulis præparatis, reponenda, perpetuo permansura transferre decrevissent; considerantes, quod divina Majestas, ob merita amicorum suorum in multis pietatem misericordiamque suam ostendens, fidem Christianam confirmabit, devotionemque eorumdem augebit, operæ pretium esse duxerunt, per me Joan. Mariam Mazocum, urbis cancellarium, ea, quæ in dies gesta, quoque * confirmata fuerunt, ad perpetuam successorum memoriam in scriptis redigi debere. D. L.

*quocumque
gerenda es-
sent, conscribi
jubent.*

* verissimum

* an quæque?

104 Die itaque Mercurio, quarto Nonas (Ms. xi) Martii,

A Martii, sub Spiritus sancti nomine ad altare majus templi novi solemniter Missa, devote celebrata, rev. suffraganeus abbas, clarissimi, rectores, sapientes, provisores, ceterique patres, qui praedictis interfuerunt, videntes, populum et utriusque sexus multitudinem devotionis gratia in templum jam congregatum, et undequaque confluentem continue magis augeri, Sanctorum corporum extractionem perdifficilem periculosamque esse censentes, rem ad post Nonam remisissent, tacito modo populo licentia data. Eadem die, hora circiter vicesima, praedictis Rev. abbate, uno episcopo Romano, Capranico nuncupato, qui accedens ad Tridentinum concilium in caenobio S. Justinæ hospitabatur, ritu episcopali indutus, multis monachis, cereis accensis, praecedentibus atque laudes condignas omnipotenti Deo reddentibus, mag. DD. Bonifacio Papafava, et Francisco Capite Vaccae praenominatis, Julio Bradiolo, et Annibale Buzzachareno, in utroque jure peritis, hoc Antonii Rustica absentis, illo Hieronymi Polcastri apud illustrissimum dominium Venetum urbis oratoris loco, sapientibus ad

B utilia Reipublicae provisoribus ecclesiarum, ac aliis multis devote subsequentibus, ad altare majus ædis veteris perventis; constabat enim publico documento a Jesu Christi Natalibus anno secundo supra m^o celebrato, in libro partium Communis pag. cxi. extenso, corpora sancta infra nominata in quinque capsis ibi reposita extitisse; pariete altaris in cornu dextero dirupto, coopertum namque commode elevari non poterat, in eo capsæ quinque lignæ, longæ circiter pedes quinque, inventæ, indeque extractæ, in novum templum delatæ fuerunt.

105 Prima quarum fune ligata et in compagine tribus sigillis, uno D. Justinam, alio unius episcopi, tertio Com. Paduæ signum, cera impressum, tenentibus communita, hæc verba scripta in cooperto legebantur: « Justinæ virginis et martyris. » Reliquæ autem capsæ dicticimet sigillis tantum communitæ singulæ in cooperto indices habebant suos. Secunda « S. Felicitatis feminae; S. Maximi episcopi, et Concessoris Juliani. » Tertia trium Innocentium. Quarta S. Arnaldi. Quinta S. Urii. Deinde eventum fuit ad capellam, divo Lucae dicatam; elevato cooperto arcæ, ex alabastro factæ, in ea cooperta, indeque in templum novum devote delata, una capsæ plumbea ad instar cophini, longa circiter pedes quinque, nulla fune, nullisque sigillis clausa tantum, in qua ossa D. Lucae Evangelistæ inesse, verissimum reddetur testimonium per ea, quæ paulo post adducentur. Postremo elevato cooperto arcæ, in Capella S. Mathiæ Apostoli existentis, inventa, indeque extracta, in templum novum devote delata fuit una capsæ lignæ, consimilis prædictæ, tribus sigillis tantum in compagine appositis, in qua reperiri corpus S. Mathiæ Apostoli, lama * plumbea litteris impressis desuper affixa testabatur. Cæterum quia in aperiendis capsis aliisque adimplendis tempus non suppedibat, septem capsæ prædictæ in loco testudineo, vulgo « detto Sotto Confessione » depositæ duobus sigillis, altero reveren. suffraganei, qui, dum prædicta fierent, supervenit, altero Com. Paduæ, per me cancellarium communita, cereis hinc inde accensis nonnullos monachos nocte custoditæ fuerunt.

* lamina

106 Interea quidam juvenis curiosus, ingressus altare, ex quo Sanctorum corpora extracta fuerunt, invenit, præfatoque reverendo abbati, presentibus DD. sapientibus, provisoribus et aliis, exhiberi fecit unam capsulam plumbeam, longam circiter pedem dimidium, ita clausam et consolidatam, ut facile aperiri non posset, in qua tres globuli, syndone viridi sericea involuti, muniti fuere, quibus resolutis, in singulis index extabat sub his verbis: uno « S. Siméonis et Judæ Apostolorum: » alio « Istæ sunt » reliquæ S. Lucae: » tertii verba, ob vestustatem caduca, legi non potuerunt, quas reliquias tempore consecrationis altaris ibi repositas, assertum fuit, D. Celso Priori in eadem capsula traditas custodiendas. Verum ne ea, quæ memoria digna sunt, silentio prætereantur, divina Majestas hoc in primis signum (ut quidem interpretati sunt) in sanctis suis ostendere voluit. Nam cum, dirupto pariete altaris, corpora Amicorum Dei extrahi cæptum est, cælo tunc limido, soleque claro ex improvise nebula obumbratis, nix hoc anno in urbe Patavio minime visa, e cælo cadere cæpit, et per fenestram ex opposito altaris, forte tunc apertam, super corpora Sanctorum ad nosque adstantes venti vi impulsæ, vere manna apparebat. Corporibus autem sanctis extractis, cælum, solque clarior apparuit: ex quo (Manum * enim Bonum designatur) credendum est, omnipotentem Deum ob merita Amicorum suorum urbem Patavinam conservaturum.

107 Die Jovis, tertio Nonas ejusdem mensis, Rev. abbas, monachi, sapientes, provisores, cæterique cives corpora Sanctorum videre, et populo universo, devotionis gratia adstanti, ostendere cupientes, in locum subconfessionis perventis, capsas aperiri jusserunt. In capsæ plumbea adinstar cophini comperta et visa fuerunt ossa D. Lucae Evangelistæ sine capite, de quibus documentum in urbis archivio rubeo folio 174 anno a Christi Natalibus lxxii supra mccccxi. * celebratum reddit testimonium. Hoc item duobus elogiis in ipsa capsæ, altero in vitro, altero in ligneo bussolis compertis, infra registratis comprobantibus: « Qui spiritu sancto repletus Evangelium scripsit, Actusque » Apostolorum, teste D. Hieronymo, declaravit, et annis lxxiv natus, in Bithinia obiit, » cujus benedictum corpus anno xx imperii Constantini Constantinopolim delatum in ecclesia » Apostolorum custodiebatur. » In alia capsæ lignæ consimili comperta fuerunt ossa S. Mathiæ Apostoli sine capite cum uno elogio hoc testante: « Hic, cooperante Spiritu sancto, » orante Petro, in Apostolorum felici consortio » connumeratus est. » Horum corpora, in Apostolorum ecclesia in Constantinopoli urbe devote custodita, D. Urius ecclesiæ custos, videns sævitatem Juliani Apostatæ, Constantini (imo Constantii, Constantini filii, saltem proximi) successoris, contra Christi fideles (impus enim imperator non solum in vivos Christi servos sæviebat, sed mortuos etiam, cruces et alias Sanctorum imagines, ne quid eorum memoriae posteris relinqueretur, concremare procurabat) divino afflatu, capite S. Mathiæ Grusillo, ejus socio, relicto, in navi Italiam petens imposita Venetias primum, deinde Patavium detulit, et in æde S. Justinæ devote collocavit, ubi et ipse Deo serviens voluit sepeliri. Caput autem S. Lucae

AUCTORE
J. B.
in templum
novum delatis.

E
* Manna

postridie singularum

* lege: mcccc

F

cæ

AUCTORE
J. B.

cæ per Federicum imperatorem, Barbarossa nuncupatum, ablatum extitisse fertur, Romæ autem delatum custodiri, testatur Breve Apostolicum, datum Romæ anno a Nativitate Domini MCCCCLXIV. Eod. in Rubeo pag. 174 regist. etc. *Baronius in Annalibus ad annum 586 num. 23, Gregorium Magnum S. Lucæ caput Romam Constantinopoli detulisse, scribit: Fredericus vero sæculo tantum duodecimo fuit: sed et Petrus de Natalibus lib. IX, cap. 79 ipsam S. Lucæ Patavium translationem pro fabula habet. Verba ejus sunt: Cujus ossa (S. Lucæ) regnante Constantino imperatore, anno XX imperii ejus cum reliquiis Andree Apostoli Constantinopolim translata sunt: licet cives Paduæ urbis ipsius corpus præsentialiter fabulentur se habere, in ecclesia videlicet sanctæ virginis Justinæ. Verum hæc ad diem 18 Octobris, S. Lucæ sacrum, discutienda sunt fusiis: redeo ad translationis S. Justinæ instrumentum.*

thezarum et
reliquiarum,

408 In altera capsula lignea, S. Justinæ indicem tenente, aperta, altera capsula inventa fuit plumbea, longa circiter pedes tres, litteris in cooperto impressis, dicentibus: « Hic requiescit corpus B. Justinæ virg. et martyris, » crucis signo in utroque litterarum capite impresso; qua capsula aperta, in ea comperta et visa fuerunt caput et ossa dictæ sanctæ Virginis cum uno bussolo argenteo, ac elogio hæc comprobante, de quibus in documento præallegato, in anno MIII celebrato, fit mentio. His maxima cum devotione visis, capsula ipsa fuit clausa, fune ligata, sigillisque communita. In alia capsula comperta fuerunt ossa parva trium Innocentium per D. Julianum a S. Sepulcro Domini delata, et in æde S. Justinæ reposita. Prædicta autem corpora sancta diu, ut dictum est (num. 101) supra, abscondita Rev. Gerardus, Paduæ episcopus, in anno a Christi Natalibus MCLXXVII munivit, in arcisque condignis collocata monaci diligenter custodierunt. Deinde aperta capsula infrascripta S. Urii, comperta visaque fuerunt ossa S. Urii, de quibus elogium in ea existens, documentaque, in urbis archivio registrata, verum reddunt testimonium. Hic Dei amicus, ut dictum, corpora SS. Lucæ et Mathiæ, ex Constantinopoli delata, in æde S. Justinæ collocavit.

C
de quibus obiter hic aliquid observatur.

409 Quocumque tandem tempore SS. Mathiæ et Lucæ reliquias nacti forte fuerint Patavini, dubium non est, quin Mariæ Mazzoci cancellarii ea de re relatio, quam supra num. 107 habes, a vero deflectat. Stante enim illa, S. Lucæ ossa ab Urio Constantinopoli Patavium delata fuisse oportet Juliani Apostatæ ætate: atqui aliunde constat, S. Lucæ corpus Constantinopolitanæ sanctorum Apostolorum basilicæ ex Procopio, illius ætatis scriptore, a Constantino Magno, illatum, ibidem saltem usque ad Justiniani Senioris imperatoris tempora, id est, usque ad sæculum sextum fuisse conservatum: sic habet lib. I de Edificiis cap. 4. Constantinus Augustus, inquit, interprete Mal-treto, ædem Apostolis hanc posuerat, eorumque gloriæ ac nomini consecravit. Nullam autem notam reliquerat, quæ ibi jacere Apostolos testaretur; nec locus ullus speciem offerebat conditorii sacrorum corporum. At hunc, cum hoc templum Justinianus reficeret, artifices, effosso penitus pavimento, ne quid restaret male compositum, ligneos viderunt loculos tres, illic habitos derelicti, ac suis significantes inscri-

ptionibus, Andree, Lucæ ac Timothei Apostolorum inesse corpora, quæ imperator ipse, Christianique omnes maxima cum voluptate spectarunt. His pompa ac festi celebritate ornatis, solitisque honoribus rite persolutis, oculos loculos humo denuo mandarunt; ac ne locus nota ad memoriam insigni et frequentia careret, Apostolorum corporibus illum pie dedicarunt. Hinc vero apparet etiam, nec S. Mathiæ reliquias Juliani ætate Patavium fuisse ab Urio translatas. Quid porro Mazzoci referat, audiamus.

110 In alia capsula, inquit, inventa et devote visa sunt ossa S. Arnaldi abbatis cum uno elogio in membranis, hoc manifeste exprimente: « Hic servus Dei, abbas cœnobii S. Justinæ, in » anno Domini MCCCXXX a Jo. Dandolo potestate » (seu prætoris) et procuratore Com. Paduæ » cum licentia consilii aquam, per monasterium » nunc labentem, obtinuit, ut in fine statuti » veteris cathæna ferrea pendente in archivio » urbis existentis attestatur: postea jussu Eccellini tyranni crudelissimi carceribus intrusus, » ibi Deo serviens per annos octo, menses tres » in vinculis detentus, LXX vitæ suæ anno obdormivit in Domino. » Demum, aperta alia capsula, juxta illius index, comperta et devote visa fuerunt tria capita et ossa humana, quæ vere fuisse et esse, unum S. Juliani martyris, aliud S. Maximi episcopi et confessoris, tertium S. Felicitatis, mulieris illustrissimæ, elogia, ibidem comperta, manifestissime demonstrabant: » S. Julianus fuit vir Christianissimus, qui cum » multis vicibus limina sepulchri D. N. visitasset, » tandem tres Innocentes secum deferens in » æde S. Justinæ collocavit, ubi et ejus corpus » requiescit in Domino. S. Maximus fuit amicus » Dei, secundus episcopus Paduæ, D. Prosdoci » cimi successor. S. Felicitas fuit mulier illustris, Deo devota, sacro velamine dedicata. »

legitima
inspecto

111 Hæc tria pariter corpora, per longum tempus abscondita, anno a Christi Natalibus quinquagesimo tertio supra millesimum per Rev. Bernardum, Antistitem Paduæ, ex revelatione divina fuerunt inventa, ob quorum merita divina Majestas tunc multa fecit miracula; nam, ut documenta in archivio cœnobii prædicti existentia testantur, cæci visum, surdi auditum, alique, diversis affecti languoribus, sanitatem recuperaverant. Quapropter divina Providentia Leo, Romanæ Ecclesiæ Pontifex Maximus, Patavium pervenit, ab ipso antistite susceptus, Paduæ per biduum moram trahens in æde S. Justinæ, ubi corpora Sanctorum inventa venerabantur, collecta in unum multitudine clericorum et laicorum, Missam celebravit, et civitatem, quæ antiquitus anathematis vinculo complexa dicebatur, pristinae benedictioni restituit (ob hæresim multis jam annis anathematis vinculo constricta fuerat, ut scribit Scardeonius lib. II, classe 6, ubi de S. Maximo, nimirum Arianam, ut Ursatus ad annum 1055) populumque in fide confirmavit, inventionemque Sanctorum canonizavit. Quæ novem Amicorum Dei Corpora, in dictis met capsulis clausa, in subconfessionis loco, cereis accensis, nonnullis monachis devote custodienda commendata fuere. Cum autem rev. abbas, monachi, sapientes, provisos et ceteri patres corpora ipsa in medio templi novi ex opposito capellæ D. Lucæ dicatæ, deponi decrevissent.

instituitur,

ut

A ut populus videre vota que sua adimplere posset, timentes, ne quid inconvenientis succedat, dum capsæ ipsæ apertæ extarent, tres aut quatuor monachos totidemque cives assistere, meque cancellarium onus aperiendi claudendique capsas suscipere voluerunt.

§ VIII. S. Justinæ aliorum- que Sanctorum reliquiæ in templum novum solem- niter transferuntur.

A die vi Martii reliquiæ in conspectu populi,

Sic rebus, ut superiore § vidimus, comparatis, nihil, quo minus jam solemnibus reliquiarum translatio institueretur, desiderari videbatur. Die itaque Veneris, pridie Nonas Martii in summo mane, omnibus congrue præparatis, in locum prædictum capsis delatis, et apertis, tanta populi et utriusque sexus multitudo ad corpora sancta visenda continuo concurrebat, ut a mane usque ad noctem quotidie confluens, alter alteri loco cedere non posset. Huc cæci conducebantur: huc surdi: huc muti: huc a dæmonibus vexati, aliisque morbis affecti accedebant, ob merita Amicorum Dei a divina Majestate pristinam sanitatem recuperare, votique compotes fieri sperantes: multi sincere devoteque divinum implorantes auxilium, intercedentibus ipsis Sanctis, gratiam obtinentes, vota sua quotidie offerebant. Inter cætera miracula, quæ omnipotens Deus ob Amicorum suorum merita (horresco referens) in iis gloriam suam manifestavit. Soror Camilla, Exc. Jur. Utr. periti Francisci Papafava, nob. Patavini, monialis professa in monasterio S. Annæ, Ordinis S. Benedicti, ob insupportabilem oculorum dolorem amborum, luce, deinde voce, postremo pedum beneficio privata; ita, ut nec videre nec loqui, nec pedibus stare posset, multum tempus hanc substinens infirmitatem, ita ut medicamina medelaque sibi cum maximo sui corporis dolore per Exc. medicinæ et chirurgiæ peritos quotidie præstita facere non potuerunt, ab omnipotenti Deo est consecuta.

contingentibus interim non paucis miraculis,

115 Nam præfata soror Camilla, considerans, quod ægritudo sua desperata ab omnibus habebatur, confessa et contrita, corpore Domini devote suscepto, ad ædem D. Justinæ sese deferri voluit, et ingressa locum, ubi corpora Sanctorum reperiebantur, devote super unoquoque preces porrigens suas, ad corpus S. Justinæ Cruce signando illos et oculos tetigisset, interrogata a nob. D. Bernardino Papafava, ejus patruo, an vidisset caput S. Justinæ benedictæ, respondit: « Missier si » *quod est* « Ita domine » ex quibus verbis a se prolatis stupefacta sensit, omnes suos sensus sui corporis commoveri, et ibi tunc (mirabile dictu) surrexit, nullo coadjuvante, per seipsam ambulavit, vidit et loquebatur. Voce itaque, visu, et pedum beneficio simul recuperatis, laudans omnipotentem Deum, quod super se, intercedentibus Sanctis suis, misericordiam fecerit, læta domum est reversa. Soror Barbata Leona, nobilis Patava, monialis velata in monasterio B. Antonii peregrini, quæ ob quandam ægritudinem jam annis quatuor,

vocem amiserat, ita quod loqui non posset, videns, quod cura medicorum minime sibi prodesset, habita notitia de iis, quæ ab omnipotenti Deo in Sanctis suis apud ædem S. Justinæ fiebant, mente et corde contrita ad Amicorum Dei suffragium pervenire decrevit, sperans et ipsa se sanitatem consecuturam, et super singulis corporibus benedictis factis orationibus, perventa ad corpus S. Justinæ majori fervore deprecando, cum quidam monachus capite dictæ Divæ os supplicantis tetigisset, statim vocem recepit, sanaque ad monasterium est reversa, læta magnificans Deum. Soror Marina de Fabritiis, Veneta, monialis professa in monasterio S. Mathiæ, per annos duodecim patiens stomachi dolorem, ita quod cibos retinere non posset, febre quasi continua ejus corpus vexante, medicamine provisionibusque nil proficientibus, intellectis iis, quæ per divinam Majestatem in Sanctis suis in æde S. Justinæ fiebant, ad corpora Sanctorum perventa, preces ex corde porrigens, et ad corpus S. Justinæ orando omnipotentem Deum, ut per merita Sanctorum suorum sanitatem sibi restitueret, statim reversa domum, libera remansit.

114 Quæ licet in urbe Patavio, et alibi nota manifesta que sunt, nihilominus Rever. Suffraganeus, abbas, Sapientes ad utilia et ecclesiarum provisos, ut cæteris notificentur ea, quæ omnipotens Deus in Sanctis suis facere voluerit, et quod increduli credant, Amicorum Dei intercessionibus nobis multum prodesse, veridicum voluerunt formari processum. Tribus itaque notariis, cancellario, et uno curiæ episcopalis scriba, meque Cancellario Com. assumptis conscribentibus, per Rev. Suffraganeum, præsentibus Sapientibus et provisoribus, in processu nominatis non solum principalibus, sed etiam medicis, multisque aliis notitiam habentibus, sub juramenti vinculo examinatis, ea vera fuisse et esse, satis supraque comprobatum est. Præterea quidam Andreas Pulzatus de vico Masera-tæ, vicariatus Consylvarum, diocesis Paduanæ, in confinio S. An. domi Dominici Quarantaotto moram trahens, ob nervorum debilitatem pedibus subsistere non valens, per decennium hac laborans infirmitate, crucolis per civitatem mendicans, ad corpora sancta perventus, pro sanitate recuperanda enixe orando ibidem, multis videntibus, relictis crucolis, voti compos lætus per templum deambulabat. Cujus testiumque ibi præsentium, per me cancellarium tunc temporis examinatorum, depositiones in scriptis redactæ hoc comprobant miraculum ab omnipotenti Deo, intercedentis Sanctis suis, factum. Multa alia signa in Amicis suis fecit divina Majestas, quæ in præsentibus documento scripto non sunt. Quo in loco cum corpora benedicta per novem dies cunctis ostensa permansissent, Rever. abbas, Sapientes et provisos in arcibus jam præparatis reponere volentes, illa circum-circa Patrum vallis processionaliter prius deferri decreverunt.

115 Die itaque Dominica, Idibus (xv) Martii in mane, solemnibus Missa ad altare Majus templi novi devote celebrata, tanta populi et utriusque sexus multitudo et in ecclesia et super Prato vallis reperiebatur, tantaque devotione expectabat, ut nihil ultra desiderari potuerit, fratralis temporalibus et spiritualibus præcedentibus, doctoribus in utraque facultate, et universo clero,

AUCTORE
J. B.

E
usque ad diem
xiv posita,

F

posttridie solemni supplicatione circumferuntur;